יש מהן פטור אבל אסור ויש מהן מותר לכתחלה רב הונא חצדו ליה חצדא במועדא איתיביה רבה בר רב הונא לרב הונא טוחנין קמח במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור דבר שאבוד במועד מותר לעשותו במועד דבר שאינו אבוד במועד אסור במה דברים אמורים בתלושין מן הקרקע אבל מחובר לקרקע אפי' כולו אבוד אסור ואם אין לו מה יאכל קוצר ומעמר ודש וזורה ובורר וטוחן ובלבד שלא ידוש בפרות אמר ליה יחידאה היא ולא סבירא לן כוותיה דתניא כלל אמר רבן שמעון בן גמליאל משום ר' יוסי דבר התלוש מן הקרקע אפילו מקצתו אבוד מותר והמחובר לקרקע אפי' כולו אבוד אסור ואי ר' יוסי ידוש נמי בפרות הא אמר רב יצחק בר אבא מאן תנא שינוי במועד בדבר האבד דלא כר' יוסי אמר לך ה"נ כיון דכל יומא לאו בפרות דיישי האידנא נמי לאו שינוי הוא ת"ר טוחנין במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ואם טחן והותיר הרי זה מותר קוצצין עצים במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ואם קצץ והותיר הרי זה מותר מטילין שכר במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ואם הטיל והותיר הרי זה מותר ובלבד שלא יערים ורמינהו מטילין שכר במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור אחד שכר תמרים ואחד שכר שעורים ואע"פ שיש לו ישן מערים ושותה מן החדש תנאי היא דתניא אין מערימין בכך ר' יוסי בר יהודה אומר מערימין רב חצדו ליה חצדא בחולא דמועדא שמע שמואל איקפד לימא שמואל כיחידאה סבירא ליה לא חצדא דחיטי הוה דלא הוה פסיד ורב מאי טעמא עביד הכי אין לו מה יאכל הוה ושמואל לא סיימוה קמיה אי נמי אדם חשוב שאני ר' יהודה נשיאה נפק בחומרתא דמדושא ואשתי מיא דאחים קפילא ארמאה שמע ר' אמי איקפד אמר רב יוסף מאי טעמא איקפד (א) אי משום חומרתא דמדושא הא תניא השירין הנזמים והטבעות הרי הן ככל הכלים הניטלין בחצר אי משום דאישתי מיא דאחים קפילא ארמאה הא אמר (ב) שמואל בר יצחק אמר רב כל שנאכל כמות שהוא חי אין בו משום בישולי נכרים אדם חשוב שאני אמר רב חננאל אמר רב קוצץ אדם דקל במועד אע"פ שאינו צריך אלא לנסורת שלו לייט עלה אביי רב אשי הוה ליה אבא בשלנייא אזל למיקצייה בחולא דמועדא אמר ליה רב שילא משלנייא לרב אשי מאי דעתיך דקאמר רב חננאל אמר רב קוצץ אדם דקל במועד אע"פ שאינו צריך אלא לנסורת שלו הא לייט עלה אביי אמר ליה לא שמיע לי כלומר לא סבירא לי אישתמיט נרגא בעי למיפסקיה לשקיה שבקיה והדר אתא רב יהודה שרא למיעקר כיתנא ולמיקטל כשותא ולמיעקר שומשמי אמר ליה אביי לרב יוסף בשלמא כיתנא חזי לחפיפה כשותא חזי לשיכרא אלא שומשמי למאי חזי לנויי דאית בהו רבי ינאי הוה ליה ההוא פרדיסא דמטא זמניה בחולא דמועדא קטפיה לשנה שהיוה כולי עלמא לפרדיסייהו לחולא דמועדא אפקריה רבי ינאי לפרדיסיה ההוא שתא: **מתני'** מכנים אדם פירותיו מפני הגנבים ושולה פשתנו מן המשרה בשביל שלא תאבד ובלבד שלא יכוין את מלאכתו במועד וכולן אם כוונו מלאכתן במועד יאבדו: **גמ'** תנא ובלבד שיכניסם בצנעא לתוך ביתו רב יוסף הוה ליה כשורי עיילינהו ביממא אמר ליה אביי והתניא ובלבד שיכניסם בצנעא בתוך ביתו אמר ליה צנעא דהני יממא הוא כיון דבליליא בעו גברא יתירי ובעו מדוכרי דנורא אוושא מילתא: ושולה פשתנו מן המשרה כו': בעי מיניה רבי ירמיה מרבי זירא כיון מלאכתו במועד ומת מהו שיקנסו בניו אחריו אם תימצי לומר

צרם

יש מהן פטור אבל אסור. והא דקתני אין זופתין אסור למיעבד לכתחילה אבל בדיעבד לא הוי חייב והא דקתני זופתין הוי מותר לכתחילה: **למיחצד.** לקצור ורב הונא יש לו מה יאכל הוה ואמאי שרי לה: **אמר ליה.** האי דקתני מחובר אפי' כולו אבוד נמי אסור ר' יוסי היא ויחידאה היא ולא סבירא לן כוותיה: **כיון דכל יומא לאו בפרות דיישי האידנא לאו שינוי הוא.** כי דיישי בלא פרות ולעולם ר' יוסי היא והא דאסר בפרות משום דאוושא מילתא היא: **ואם טחן.** במועד לצורך המועד והותיר עד לאחר המועד: **מותר.** לאכלו אחר המועד: **ובלבד שלא יערים.** שלא יעשה הרבה ויאמר לצורך המועד אני עושה ומתכוין כדי שתשתייר לאחר המועד: **מערים ושותה מן החדש.** שיכול לומר לצורך המועד הטילו: **לימא שמואל.** דאקפיד כיחידאה סבירא ליה כההיא מתניתא (ג) במחובר אפי' כולו אבוד נמי אסור ואוקימנא כר' יוסי יחידאה: **חצדא דחיטי דלא הוה פסידא.** להכי איקפד אבל בחצדא דשערי לא סבר לה כר' יוסי דאסיר: **אין לו מה יאכל הוה.** להכי עביד הכי: **לא סיימוה קמיה.** לא אמרו לו דלא הוה ליה מה יאכל להכי איקפד: **אדם חשוב שאני.** רב לא הוה ליה למיעבד הכי אפי' אין לו מה יאכל: **נפק.** בחצר בשבת: **בחומרתא דמדושא.** טבעת היא של מתכת וחותמה של אלמוג: **שירין.** נושקי"א בלע"ז: **כל שהוא נאכל כמות שהוא חי.** ומיא שתו אינשי כמות שהן: **אדם חשוב שאני.** יש לו להחמיר על עצמו יותר ולא הוה ליה למיפק בחומרתא דמדושא ולא למישתי מיא דאחים קפילא נכרי: **לנסורת.** עצים דקים שנופלין מן החתיכה: **אבא.** יער: **בשלנייא.** פירוש שם העיר כלומר היה לו יער באותו מקום: **אישתמיט נרגא בעי למיפסקיה לשקיה.** דרב אשי משום דעבר אדאביי: **שבקיה.** לאבא דלא קצציה במועד שהרגיש משום דעבר אדאביי נפל ליה נרגא: **למיעקר כיתנא.** בחולא דמועדא: **למיקטל.** לחתוך: **כשותא.** הומלו"ן: **לחפיפה.** לכסות בו מאכל כגון תאנים ותמרים לצורך המועד: **לנויי.** כמו נוייתא דשיכרא (ב"ק דף לה.). לנויי גרעינין דאית בהו בשומשמין דחזו למיעבד בהו משחא: **אפקריה ר' ינאי לפרדיסיה.** משום דעל ידו היה תקלה לעלמא דשהו עד לחולא דמועדא וקטפי: **מתני' שולה.** מעלה: **שלא יכוין מלאכתו במועד.** שיש לו פנאי בשאר ימות השנה והוא משהה למועד: **יאבדו.** שאסור ליהנות מהן: **גמ' ליגעא דידהו יממא הוא.** אפי' בלילה כיממא דמי ולא סגי ליה שלא להכניסן להכי מכניסן נמי ביום: **מדוכרי דנורא.** אבוקות: **מהו שיקנסו בניו אחריו.** לבניו נמי יהא אסור אותה מלאכה דכיון דכוון מלאכתו במועד דין הוא שיהו אסורין ליהנות ממנה כשם שהיה אביהם קיים:

גרס

מכנים אדם פירותיו מפני הגנבים. פירש בתוספות הרב דבאסיפת פירות איכא מלאכה כדאמרינן פרק אין דורשין (חגיגה דף יח.) גבי חג האסיף אסיפה במועד מי שרי ואיני יודע מה מלאכה (ד) וצריך עיון אי טרח בלא מלאכה אסיר כי היכי דאסירי בפרקמטיא ולקמן בשמעתין (דף יג.) אמר מועד משום טירחא ולא טירחא הוא ושמא היינו דוקא כדבר שהוא מלאכה:

אם תימצי לומר צרם אוזן הבכור ומת קנסו בנו אחריו. משום דאיסורא עשה אבל כוון מלאכתו לא עשה איסורא עדיין ולא צריך להגיה דאוריי' אלא כפ' השולח (גיטין מד. ושם) דגבי מכר ומת (ה) בעי אי קנסו בנו אחריו התם גרסינן ודאי איסורא דאורייתא משום דמכר ומת נמי עבד איסור' אלא דלא הוי דאוריי':

נטייבה

עין משפט
נר מצוה

כד א מיי' פ"ז מהלכות יו"ט הל' ב טוש"ע א"ח סי' תקלז סעיף א:
כה ב ג מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף טו:
כו ד מיי' שם טוש"ע שם סי' תקלג סעיף א:
כז ה ו מיי' פ"ז שם הלכה ח טוש"ע שם:
כח ז מיי' פי"ז מהל' מאכלות אסורות הלכה יד סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קיג סעיף א:
כט ח מיי' פ"ח מהל' יו"ט הלכה יד טוש"ע א"ח סי' תקלג סעיף ב:
ט [טוש"ע א"ח סימן תקלו סעיף טז]:
ל י מיי' שם פ"ז הל' ג טוש"ע שם סי' תקלח סעיף ב:
לא כ ל מיי' שם והל' ד טוש"ע שם סעיף א:
לב מ מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סעיף ו:
לג נ ס מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ב:
ע [מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ו]:

◆

לעזי רש"י

נושקי"א [נושקי"ש]. סיכות, מכבנות. הומלו"ן. כשות.

◆

רבינו חננאל

רב הונא חצדו ליה בחולי דמועדא. איתיביה רבה בר רב הונא, והתניא דבר האבד מותר לעשותו במועד ושאינו אבד אסור לעשותו, במה דברים אמורים בתלוש, אבל במחובר אפילו כולו אבד אסור. ואם אין לו מה יאכל קוצר ומעמר ודש כו', ובלבד שלא ידוש בפרות. אמר ליה רב הונא הא מתניתא יחידאה היא, (דהוא) [דהא] רבן שמעון בן גמליאל תני לה משום ר' יוסי, ולא סמכינן עליה. אי הכי דר' יוסי היא ידוש בפרות, דהא ר' יוסי לא בעי שינוי. ופרקינן כיון דכל יומא איכא דדייש בלא פרות לאו שינוי. תנו רבנן טוחנין קמח במועד לצורך המועד, שלא לצורך המועד אסור, ואם טחן לצורך המועד והותיר, מותר. כיוצא בו קוצצין עצים במועד לצורך המועד, ושלא לצורך המועד אסור, כו'. וכן מטילין שכר לצורך המועד כו'. ובלבד שלא יערים. איני, והתניא אע"פ שיש לו שכר ישן מערים ושותה מן החדש. ופרקינן תנאי היא, דתניא אין מערימין בכך, משום ר' יוסי בר' יהודה אמרו מערימין. ואע"ג דלמיחצד למי שאין לו מה יאכל שרי, איקפד שמואל עליה דרב, ואמר, אפילו הכי אדם חשוב שאני. ר' יהודה נשיאה נפק בחומרתא דמדושא, ואשתי מיא דאחים קפילא ארמאה. ואיקפד ר' אמי עליה. ואמר רב יוסף תרוייהו שרו להו רבנן חומרתא דמדושא, דתניא השיריים והצמידים והטבעות הרי הן ככל הכלים הניטלין בחצר. ואי מיא דאחים קפילא גוי, האמר שמואל בר רב יצחק, כל הנאכל כמות שהוא חי, אין בו משום בשולי גוים. ואמרינן, אפילו הכי אדם חשוב שאני, לא הוה ליה למיעבד הכי. אמר רב חננאל אמר רב, קוצץ אדם דקל במועד אף על פי שאין צריך לו אלא לנסורת שלו. לייט עלה אביי. אזל רב אשי למקצץ ההיא ערבא, ואישתמיט נרגא ובעא למיפסקיה לשקיה, ושבקיה והדר. רב יהודא שרא למיעקר כיתנא ולמיקטל כשותא ולמיעקר שומשמי. אמר אביי, בשלמא

רבינו חננאל (המשך)

כיתנא חזי (לחפינה) [לחפיפה], כשותא נמי חזי לשיכרא, אלא שומשמי למאי חזו, ואמרינן לנוי דאית בהו. ר' ינאי קטף פרדיסאה בחולי דמועדא, משום דמטא, וחשש לפסידא, לשנה אחרת שהו כולי עלמא לפרדיסייהו, וקטפוה בחולי דמועדא. אפקר ר' ינאי לפרדיסיה ההיא שתא. ירושלמי. אמר, ילפון מקלקלתא ולא ילפי מתקנייא. ר' יעקב בר אחא בשם רבין, פרקמטיא אבידה, שריא מטלטלתא במועדא. שיירתא, שרי מיזבון מינה במועדא. **מתני'** מכנים אדם פירותיו מפני הגנבים כו'. תנא, ובלבד שיכניס בצנעא לתוך ביתו. ואי הוו כעין כשורי דרב יוסף, דבליליא בעו גברי יתירי, ובעי אבוקות של אש, ואוושא מילתא טפי, עדיף לעיילינהו ביממא. **שולה פשתנו מן המשרה שלא תאבד, ובלבד שלא** יכוין מלאכתו במועד. וכולן שכיונו מלאכתן במועד יאבדו.

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"א], ב) [לעיל יא. ע"ש], ג) [שבת קלט:], ד) [לעיל יא: שבת נא. וש"נ], ה) [עי' מה שפירשו תוס' שבת מו: ד"ה ואמר עולא ותוס' עירובין סט. ד"ה כיון], ו) [שבת נא.], ז) שם מו:, ח) שבת נא. יבמות מו. ע"ז לח. נט., ט) [קדושין לג: וש"נ], י) [עירובין קג: וש"נ], כ) פי' נ"י קורות כבידים וגדולים, ל) [גי' הערוך בע' מדכר מדכורי דנורא פי' אבוקות], מ) [עי' תוס' בכורות לד: ד"ה כעין], נ) גיטין מד. ע"ש בכורות לד:.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' אי משום חומרתא דמדושא הא תניא השירין. נ"ב עי' מ"ש פ' הדר דף סט בתוס' ד"ה כיון: (ב) שם הא אמר רב שמואל: (ג) רש"י ד"ה לימא וכו' דמחובר אפי': (ד) תוס' ד"ה מכנים כו' ואיני יודע מה מלאכה איכא באסיפה וצריך עיון: (ה) ד"ה אם כו' דגבי מכר ומת דבעי אי קנסו בנו אחריו התם ודאי גרסינן איסורא דאורייתא:

◆

מוסף רש"י

קוצצין עצים. מן המחובר (ביצה יט:). מטילין שכר. כרסיי"ר בלע"ז, במועד. בחולו של מועד (שבת קלט.). אדם חשוב שאני. שהרואה אותו שהוא מיקל עומד ומיקל יותר (שבת נא.) לפי שלמדים הימנו (כתובות פ.). השירין. אצעדות (שבת מו:). הרי הן ככל הכלים הניטלין בחצר. אע"פ שאסור לצאת בהן לרה"ר כדאמרינן בפרק במה אשה יוצאה (שבת נט:) גזירה דילמא שלפא ומחויא, מיהו תורת כלי עליהן ומותר לטלטלן שלא כדרך מלבוש (שבת מו:). וכולן אם כוונו מלאכתן במועד יאבדו. דמניח כרמו לבצור ואומר במועד אבצרנה, שהרי דבר האבד הוא והתירו חכמים במועד, תאבד ולא יבצרנה הואיל ולכך נתכוין (בכורות לד:) שיכול לעשות קודם המועד או להניח מלאכתו כה עד לאחר המועד וכיון דלמאס להתחיל כה סמוך למועד שאם לא יגמרנה במועד יהא דבר האבד ויהיה מותר לגומרה תנן וכולן אם כוונו מלאכתן במועד יאבדו (גיטין מד.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones